

Duitsland en China zoeken in Berlijn toenadering

[Achtergrond](#) - 21 juni 2023 - Auteur: Marja Verburg

De relatie tussen Duitsland en China is gespannen. Duitsland heeft kritiek op de mensenrechtenschendingen in China en wil onder meer dat Peking Rusland strenger veroordeelt. Tegelijkertijd is China Duitslands belangrijkste handelspartner. Middenin deze moeilijke verhoudingen vond deze week in Berlijn Duits-Chinees regeringsoverleg plaats.

Kanselier Olaf Scholz (SPD) en premier Li Qiang wilden in Berlijn vooral eensgezindheid uitstralen. Het was de eerste keer in vijf jaar dat de zogenoemde Duits-Chinese regeringsconsultaties - overleg tussen de regeringsleiders en een delegatie ministers - weer live plaatsvonden. En dus was er ruimschoots gelegenheid handen te schudden, gezamenlijk de pers toe te spreken en te lachen in de camera's. Li had voor zijn eerste buitenlandse reis als premier een grote delegatie van negen ministers meegenomen naar Duitsland, wat ook een indrukwekkende groepsfoto met de Duitse collega's opleverde.

Vorig jaar november zorgde [een reis van Scholz naar China](#) nog voor veel ophef. Zo kort na het Chinese partijcongres - waar president Xi Jinping nog meer macht naar zich had toegetrokken - gaf Scholz met zijn bezoek een verkeerd signaal af, vonden critici. Zelf benadrukte hij toen - net als nu - het belang van goede handelsbetrekkingen en een directe dialoog tussen beide landen.

Economische afhankelijkheid

Centraal stonden maandag en dinsdag in Berlijn de economische banden tussen beide landen. China is Duitslands belangrijkste handelspartner. De Duitse economische afhankelijkheid van China is de afgelopen jaren gestegen, meldt de [Duitse nieuwssite Tagesschau](#). De Duitse export is de afgelopen jaren licht gegroeid, maar de import uit China is enorm toegenomen. Dat is opvallend, omdat Duitsland wel onafhankelijker van China wil worden.

'Toegang tot de Chinese markt en eerlijke concurrentievoorwaarden voor Duitse en andere buitenlandse ondernemingen in China blijven een uitdaging'

In de economische relaties spelen ook de nodige problemen. De toegang van Duitse bedrijven tot de Chinese markt is veel beperkter dan andersom. En als het om data-uitwisseling gaat, eist Peking veel meer informatie op van Duitse bedrijven dan dat ze zelf bereid is te delen, [aldus Siegfried Russwurm](#), hoofd van de BDI, de Duitse brancheorganisatie van de industrie.

"De toegang tot de Chinese markt en eerlijke concurrentievoorwaarden voor Duitse en andere buitenlandse ondernemingen in China blijven een uitdaging, waarbij we op concrete verbeteringen aandringen", zei Scholz daarover dinsdag na afloop van de regeringsconsultaties tijdens [een gezamenlijke persconferentie](#) met Li Qiang. De bondsregering pleit overigens al jaren voor een betere toegang tot de Chinese markt, zoals in [2016](#), [2017](#) en [2021](#).

Klimaatsamenwerking

Tijdens hun persconferentie ging het niet alleen over het belang van goede economische betrekkingen, Scholz en Li benadrukten ook de noodzaak van hun samenwerking om klimaatverandering tegen te gaan. Duitsland en China hebben daarbij met hun grote CO2-uitstoot een belangrijke verantwoordelijkheid, [aldus Scholz](#). "We hebben daarom vandaag met elkaar een klimaat- en transformatiedialoog afgesproken." Dat akkoord werd [getekend door klimaatminister Robert Habeck](#) (Groenen) en zijn Chinese collega.

Met de Duits-Chinese regeringsconsultaties in Berlijn hoopt Scholz de relatie met het land te verbeteren. Ook China is er veel aan gelegen de relatie met Europa - en Duitsland voorop - te verbeteren, [schrijft Die Zeit](#), "ook met het doel Europa en de VS uit elkaar te drijven". Eerder dit jaar was er een diplomatieke crisis tussen China en de VS, nadat de Amerikanen een Chinese spionageballon uit de lucht hadden gehaald. [Li benadrukte in Berlijn](#) het belang dat China hecht aan samenwerking met Duitsland. Hij verwees daarbij onder meer naar de "complexe internationale situatie". Beide landen kunnen "een rol als stabilisator" spelen, aldus Li.

Mensenrechtenschendingen

Groot pijnpunt in de Duits-Chinese relatie zijn de mensenrechtenschendingen in China. Toen de Duitse minister van Buitenlandse Zaken Annalena Baerbock in april in China was, [uite ze stevige kritiek op de mensenrechtensituatie](#) in het land. Dit wekte ongenoegen bij de Chinese regering.

In de nieuwe nationale veiligheidsstrategie verwijt Duitsland China mensenrechten te schenden

Het kabinet-Scholz heeft in zijn regeerakkoord vastgelegd dat het meer aandacht

wil voor mensenrechtenschendingen in de relatie met China. Ook in de [nieuwe Duitse nationale veiligheidsstrategie](#), die vorige week werd gepresenteerd, verwijt Duitsland China mensenrechten te schenden. De bondsregering kondigde vorige week overigens aan later dit jaar met een aparte China-strategie te komen.

Scholz sprak de mensenrechtensituatie tijdens de persconferentie dinsdag wel aan, maar slechts in een bijzin. Dit tot ongenoegen van Tibetanen, Oeigoeren en mensenrechtenactivisten, die [buiten protesteerden](#). Ook was er kritiek op het feit dat er bij de persconferentie geen vragen mochten worden gesteld.

Relatie met Rusland

Een ander probleem in de relatie met China is dat het land de internationale veiligheid "toenemend onder druk" zet, zoals de bondsregering het in haar nationale veiligheidsstrategie formuleert. Duitsland en de andere westerse landen willen dat China de oorlog in Oekraïne veroordeelt en zijn invloed op Rusland gebruikt om de oorlog te beëindigen. "Het is belangrijk dat China geen wapens aan agressor Rusland levert", [aldus Scholz dinsdag](#). Ook willen de westerse landen veranderingen in de status van Taiwan niet accepteren. China ziet Taiwan als Chinees staatsgebied, Taiwan ziet zichzelf als onafhankelijk. Duitsland heeft Taiwan overigens tot nu toe niet als soevereine staat erkend.

China mag dan concurrent en 'systeemrivaal' zijn, zoals Baerbock het land onlangs nog aanduidde, maar beide landen hebben elkaar wel nodig. Scholz heeft het afgelopen jaar meermaals benadrukt dat Duitsland zich niet van China kan 'loskoppelen'. Dat herhaalde hij ook dinsdag in Berlijn. Toch probeert Duitsland de afhankelijkheid van China te verminderen. Zijn regering zet in op '[diversificatie van de relaties met Aziatische landen](#)', uitbreidingen van de handelsbetrekkingen met andere landen dan alleen China. Zo was de kanselier eind vorig jaar in Vietnam, Singapore en Indonesië en in maart in [Japan](#).

Globale Probleme lassen sich nur gemeinsam lösen, deshalb habe ich bei den deutsch-chinesischen [#Regierungskonsultationen](#) deutlich gemacht: Imperialismus ist keine Lösung. China sollte beim Krieg in der [#Ukraine](#) Einfluss auf Russland ausüben.

pic.twitter.com/d8MZ5dsyFe

— Bundeskanzler Olaf Scholz (@Bundeskanzler) [June 20, 2023](#)

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/55743/duitsland-en-china-zoeken-in-berlijn-toenadering>